

Ismét meghirdetik a „Kell a jó könyv” mozgalmat

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulója tiszteletére szeptember végén „Kell a jó könyv” címmel országos pályázatot indít a Kulturális Minisztérium Kiadói Főigazgatósága és az MSZBT, más állami és társadalmi szervek közreműködésével. Az 1972-ben először meghirdetett „Kell a jó könyv” pályázat óriási sikert aratott, ennek alapján határozták el megismétlését. A mozgalom nevét Majakovszkij versorából „Kell a jó könyv, s megértjük szavát” — kölcsönözték.

A mostani olvasómozgalom célja a szovjet irodalom — ezen belül főként a mai szovjet szépirodalom — további népszerűsítése az olvasók, elsősorban a fiatalok legszélesebb táborában. A Kiadói Főigazgatóság irodalomjegyzéke — amelyet a pályázat meghirdetések tesznek közzé — a klasszikus orosz, szovjet és mai szovjet irodalom negyven művét ajánlja, amelyből a pályázni kívánó olvasóknak hat könyvet kell kiválasztaniuk, elolvasniuk, s írásban válaszolniuk a feltett kérdésekre.

Ajánlott a többi között Alekszej Tolsztoj: Golgota és Szerafimovics: Vasáradat című regénye. Az októberi forradalomról és a polgárháborúról szóló elbeszélések tartalmazza „A parázs idő” című antológiát. A vörös hadsereg megalakulását dolgozza fel a „Hadsereg született” című szépirodalmi összeállítás. A szovjet költészet hat évtizedét teljes keresztmetszetében mutatja be „A végtelenség szomja” című lírai antológia.

Húsz művet a kortársi irodalom utóbbi 3—4 évének terméséből választották ki.

Az olvasómozgalmat segítve klasszikus orosz és szovjet szerzők műveiből több rádiójátékot sugároznak majd, és tévéadaptációkat is bemutatnak. A nézők ismét láthatnak majd régi és új szovjet filmeket. A Rakéta-regényújításban egy évig tartó szellemi totót hirdetnek.

Az egy évig tartó akció ünneplés eredményeként az Októberi Szocialista Forradalom 61. évfordulóján, a szovjet könyv ünnepe hétén kerül sor. (MTI)

SZEGEDI ÜNNEPI HETEK

Muzsikáló udvar. A Szegedi Kamarazenekar hangversenye — közreműködik Sebestyén János csembaló, vezényel Pál Tamás — a tanácsoló udvarán, este 8 órakor.

XVIII. szegedi nyári tárlat a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában, augusztus 21-ig.

Kígyós Sándor szobrászművész tárlata a November 7. művelődési központban, augusztus 26-ig.

Sövegjártó Mária keramikuskészítő kiállítás a Gulácsy Lajos-teremben, augusztus 19-ig.

Hajnal Gabriella kiállítás a Bartók Béla művelődési központban, augusztus 21-ig.

Fotóklubok 13. szegedi szalonja a Bartók Béla művelődési központban, augusztus 21-ig.

Mónus Sándor fazekas népi iparművész kiállítása a Juhász Gyula művelődési központban, augusztus 20-ig.

Kátai Mihály festőművész tárlata a Közművelődési Palota kupolájában, augusztus 28-ig. Szép könyv '76. Kiállítás a Technika Házában, augusztus 11-ig.

A természettudományok Szegeden. Kiállítás a Somogyi-könyvtárban, augusztus 21-ig. A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállítása.

Szegeden a grúz együttes

Néhány perces késéssel ugyan, de szerencsésen landolt tegnap, szerdán délelőtt, kilenc óra után, Ferihegyen, az AEROFLOT moszkvai járata, amellyel megérkezett a Grúz SZSZK Állami Néptánc Együttese. A szegedi és budapesti vendégjátékra érkezett társulatot és vezetőit, koreográfusait — köztük Nino Ramisvilit és Iliko Szuhisvilit — a Kulturális Minisztérium, az Interkoncert, a szegedi, valamint a budapesti szabadtéri színházak igazgatósági képviselői fogadták a repülőtéren.

A nyolcvan tagú grúz együttes megérkezésekor rögtön buszra szállt, s a déli órákban már el is foglalták a tanácsosok szegedi szálláshelyüket. A délutáni és ma délelőtti pihenés, ismerkedés után a Dóm téri színpadon este hét órakor kezdődik az együttes próbája, mely kivételosen nem előadásszerű, jelmez főpróba lesz, hanem a színpad „bejárása”, a zenészek, táncosok és természetesen a magyar műszakiak közös „munkapróbája” — a kétrészes, péntek esti bemutató minél alaposabb előkészítésére.

Szaifi belépője

A cigánybáró, első főpróba, első felvonás. Barinkay Sándornak, a daltás föld-visszafoglalónak, kosarat ad

Arzéna, az urizáló, nyafka sertéskirályleány. Sándor — a másikkal, Palcsónak képében — hátravonul az éjszakát szabadban töltöni („sebjátékos”), van hozzá gyakorlatom). A fénycsóva most Czippa tanyáját „égeti”, szerepe szerint innen kell ki-pattannia Szaifinnak, a cigánylányt. Sístergő belépővel. Várakozásteljes csönd, a karmester keze a magasan, a zenekar állig fölhangszerelve. És a viskóból, belépő helyett, kilép az ügyelő, nyomtatékosan bele a mikrofonba:

— Sajnálom, a házy művésznöt seholsem találjuk. Leenged a karmester, le a zenekar, Palcsó is előkerül a hátsó szérűből. A Horváth Zoltán, valahonnan a nézőtéri ügyelőpult hangosbeszélőjén, megint fején találja a szöveget:

— Úgy látszik Sanyi, ma tényleg egyedül alszol.

Még el sem ült a derült-ség, színpadra szökken Szaifi. Pedig addigra akadtak jelentkezők a dalolásra. Legelőbb is az új Zsupán — Gregor...

Petri Ferenc

Szőnyeg, hímzés, kerekés kút

— Emlékszik még arra a szegedi házra, ahol lakott? — Már csak emlékezhetem.

— Miért? — Mert nincs már meg. Legalábbis abban a régi, húsz év előtti formájában. Emelet épült rá.

— Láttátok? — Tavaly meg akartam keresni azt a kedves tanárházaspárt, akiknél akkoriban laktam. Nem találtam őket ott, a régi, Zárda utcai házban.

— Ahol? — Ahol első operaénekesi éveimet töltöttem.

— A történet? — Engem László Géza tanított énekelni. Ot kereste meg 1955-ben Rubányi Vilmos (a nevét csupa nagybetűvel illelne mindenkinek leírni), aki akkor szegedi zeneigazgató volt. A Székelyfonót akarta bemutatni itt, s kerestem egy szereplőt. Géza bácsi engem ajánlott, de kikötötte, hogy nem maradhatok utána itt, mert vidéken elrontanak.

— És elrontották? — Csudákat. Olyan nagy-szerű előadás jött össze, hogy ma is szívesen emlékszem rá. És arra is, hogy Rubányitól tanultam meg, hogy az énekesnek mindig igényesnek kell lennie — legjobban önmagával szemben.

— Három évet töltött Szegeden... — Operettekben is játszottam.

— Két évtizede van a pályán. Kossuth-díjat kapott... — A kérdést nem tudom végigmondani, a lány jön, vizet hoz, pársz kanocsóban. Komlóssy Erzsébet nagyot kortyol belőle.

— Csodálkozik? — Igen.

— Télen—nyáron jeges vizet iszom. — Az énekest pedig úgy képzeli el az ember, hogy a rekkenő melegben is sálalal tekeri be a torkát.

— Nekem nem árt, szerencsére. — Mit csinál egy énekesnő, amikor nem énekesnő?

— Nevelni a két gyereket, mert az is hivatása. — És szabad idejében? — Télen kézimunkázik. Szmirnaszőnyeget sző, és (a nőknek ehhez nem kell külön magyarázat) laposhímzést csinál. Többnyire tévénézés közben. Nyáron keretkötés. Van egy kerekés kútja, szigetiszentmiklósi tel-

kén, s abból felhúz néha 150—200 vödör vizet is, hogy locsolni tudjon. Egyébként világitani nem tud, mert nem ért még odáig a villanyvezeték. Mécsese van. Operai szezonban csak délután van szabad ideje; akkor alszik. Általában egy órátot délután ötig, akkor sző a magánbelső vekker: ébredni kell.

— Premierre is? — Akkor alszom a legtöbbet. Szükségem van rá, hogy estére tökéletesen fitt legyenek.

— Mi tölti ki az életét? — A gyerekeim és a színház. A gyerekek adnak erőt ahhoz, hogy játsszam, énekeljek.

Európa-bélyegek

A belgrád európai biztonsági és együttműködési tárgyalások előkészítő tanácskozásának befejezése alkalmából két emlékbélyeget adott

ki a Jugoszláv posta. A 4,90 és 10 dinár névértékű bélyegeken a találkozon részt vevő 33 európai ország térképének körvonalai láthatók, közepén a békegalambbal. (MTI)

Tanuló mezőgazdasági dolgozók

Tegnap, szerdán délelőtt a TESZÖV mellett működő oktatási és versenybizottság ülést tartott Szegeden, a Járás Hivatal tanácskozó termében. A termelőszövetkezeti és szakszövetkezeti küldöttek értékelték a Szövetség szervezésében lebonyolított tapasztalatserkéket és a további feladatokat. A megye szövetkezeti gazdálkodásának fejlesztése érdekében ebben az évben számtalan tapasztalatserét szerveznek me-gyénkben, ugyanakkor belföldi tanulmányutakat és külföldi tapasztalatserkéket is rendeznek. Augusztus 2-ig a tervezett belföldi tapasztalatserék 75 százaléka realizálódott és a hat külföldi tanulmányútból kettő. A TOT, a MEM és a MAE által szervezett különböző tapasztalatseréken a megye szakemberei rendszeresen részt vesznek, tíz-tizenöt fővel átlagban.

A felgyorsult műszaki-technikai haladás következtében a termelési igényeknek minden vonatkozásban megfelelő felkészültségű szakembereket az iskolarendszerű szakembé-képzés nem adhat, lehetetlenség a különböző nagyságú, intenzitású, szerkezetű üzemek igényéhez igazodó elméleti és gyakorlati ismeretekkel felvértezett szakembereket képezni. Ezt csak az alapképzésre támaszkodó továbbképzéssel lehet megoldani.

Különböző formák terjedtek el és váltak népszerűvé, a továbbképzés tartalmát illetően lehet felújító, korszerűsítő, ismeretbővítő és specializáló továbbképzés, a szervezeti keret pedig üzemeken belül, üzemek között és szakoktatási intézetben megvalósuló formát ismer el. A szövetkezetek és szakszövetkezetek érdekeinek ezek a formák megfelelnek. Az elmúlt évben a szakmunkások közül 218, a betanított munká-

sokból 213, a képzettséggel ellátottakból 223 személy továbbképzését tervezték. Év végéig azonban szinte megkétszereződött a tanulók száma és különböző tanfolyamokon 1029 szövetkezeti tag vett részt. Az ideen nem csökkent a tanulni vágyók száma és kedve, a szakmunkásokból 540, a betanított munkásokból 467, a képzettséggel ellátottakból pedig 485 szövetkezeti gazda jelentkezett különböző továbbképzésre. Június 30-ig 810-en tanultak, leginkább a gépesítés, a növénytermesztés, a növényvédelem, a kertészet és az állattenyésztés ismereteiből.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy az üzemekben szervezett továbbképző tanfolyamok jól beváltak és a továbbképzések mintegy 70 százaléka a szövetkezetek helyben oldják meg. Tovább lépést jelentene, ha a termelőszövetkezetekben, a továbbképzés gazdjául a személyzeti ügyintézőt, vezetőt tené-k felelőssé az oktatásért.

Győr-Sopron megyében

Korszerűsítik a könnyűipari üzemeket

Győr-Sopron megye nemcsak a gépiparnak, hanem a könnyűiparnak is jelentős fellegvára. A megyének mind az öt városában — Győrött, Sopronban, Mosonmagyaróvárott, Csornán és Kapuvárral — működnek jelentős könnyűipari üzemek. Az elmúlt években a vállalatok jórészt jelentős rekonstrukciókra kerültek sor és ez a munka ebben a területszakban is folytatódik. 1980-ig a megye könnyűipari üze-mei

több mint 2 milliárdos fejlesztést kapnak. Az összeg nagyobb részét nem építésre, hanem korszerű gépek beszerzésére költik.

A legnagyobb fejlesztést, több mint 1 milliárd forint értékűt a Graboplast Pamut-szövő és Műbörgyár hajtja végre. A beruházás már megkezdődött. A fejlesztés nyomán éventénként 7—8 millió négyzetméter műbörrel tudnak majd többet gyártani, mint jelenleg. (MTI)

A cigánybáró meséje

A cigánybárót majd két esztendőn át komponálta Strauss. A harmadik felvonást viszont napok alatt befejezte, és nagy megnyugvással érkezett vissza Bécsbe, ahol Schnitzer az utolsó fűszereket is elvágta a szöveggel. Állítólag a következő sóhaj kíséretében adta ki kezéből: „Johann Strauss jegyében — szabadon a Denezér után. Boldog már a szerzőtárs — ha nincsen több változtatás!” Brodszky Ferenc, Strauss életének krónikása leírja, hogy Jauner társigazgató és rendező már Strauss távolléte alatt gondosan előkészítette A cigánybáró premierjét. Különösen a cigányfalut akarta valóságosnén bemutatni, ezért Győrbe utazott, a város környékén szerkeret vásárolt a cigányoktól, vak lovat, ruhákat és egyéb tartozékokat szerzett be. A szakérnek és a zónk színpadra kellett kerülnie. „A cigányfalunak olyan természetesen kell lennie — jelentette ki — hogy mindenkik, aki látja, önkéntelenül be kell hogy fogja a zsebeit.” Jauner ismerte Strauss elképzeléseit, aki a cselekményt számos magyarországi részlettel illusztrálta zenéjében. A gróf toborzódólag példátul éppen azt a magyar államot vette alapul, amelyet annak idején Jókai dúdolt el neki. A próbákon természetesen ott volt Strauss is, a nézőtőrről figyelte a fejleményeket. 1885. október 24-én este aztán — a komponista 60. születésnapjának előestéjén — a bécsi színház, a Theater an der Wien, bemutatta A cigánybárót, a szerző vezénylete-

vel. A főbb szerepekben Josef Josephi (gróf), Karl Streitmann (Barinkay), Girardit (Zsupán) és Ottilie Collin (Szaifi). A premier természetesen Bécsbe utazott Jókai is. Huga, Jolan emlékirataiban részletesen beszámolt a fogadtatásról:

„Bátyám nagyon sokat várt ezen darab sikerétől, az előadásra mind felmentünk Bécsbe, bátyám pár nappal előbb... Este az igazgató várt és bekísért a saját páholyába, a színház megtelt a legelőkelőbb közönséggel, az udvari páholyban megjelent Rudolf trónörökös ifjú szép nejevel. Emlékszem jól, két kreppruha volt a trónörökösén, melynek halvány színe nagyon jól állt a főhercegnő rozásárpis arcához. A cigánybáró első előadása óriási sikert ért el. A főhercegi pár végignézte az előadást, bátyámat minden felvonás után többször kihívták a lámpák elé, a trónörökös pár kihajolt páholyából és úgy tapsolt. Csodálatos történet a darab a közönségnek, mind a három szerzőt ovációkban reszesítették, Jókait, Strausst és Schnitzert. Az volt a legszebb kép, mikor Girardi, aki Zsupán szerepét játszotta rendkívül nagy sikerrel, kivezette a színpadra a három szerzőt, a többi működő tag kíséretével. Ekkor a közönség felállt, és hol éljent, hol hoch-ot kiabált. Talán A cigánybáró zenéje a legsikerültebb operettje Strausznak, egyik melódia felemleghi a másikat, úgy, hogy mikor a darabnak vége volt, a közönség maga énekelte a valcerokat. Bá-

tyám frakköltözötben ment az előadásra, mert játék utánra meg voltunk híva Schnitzerkehez, aki nagy este-télyt adott A cigánybáró szerzői és a közreműködők tiszteletére, de már csaknem éjjel lett, mire odaértünk, mert előbb még a szállóba kellett menni a sok virágot és ezüstkoszorút lerakni, miket bátyám bécsi tisztelőitől kapott. Schnitzer lakása nagyon szépen volt díszítve virággal, mikor mi odaértünk, már a vendégek mind ott voltak. A háziasszony nagyon kedvesen fogadott, a szalon egyik sarkában egy emelvényen nagy fotel állt, ide vezette a háziasszony Róza nénit (Laborfalvy Róza, Jókai felesége — a szerk.), ő leült a felajánlott helyre, és úgy mutattak be neki egyenként a vendégeket. Girardit különö-sen megdicsérte, azzal magyarul beszélt, mert Girardi pesti születésű... Hogy A cigánybáró nagyon jövedelmező darab lett, az bizonyos, de bátyám szerénysége itt is bebizonyult, mert ő eladta a maga részét. — En nem jöhettek ide — úgymond — ellenőrizni a kasszát, hogy mi a jövedelem és abból mi jut rám, eladtam az egész követelésemet Schnitzernek négyezer forintért. Mikor és melyik darabom után kaptam én valaha négyezer forintot? Es ennél még csak a kisujjamat sem mozdítottam...”

Azóta kilencvenkét esztendő telt el, s A cigánybáró elsőpró sikerrel játszák szerte a világon. A szegedi szabadtéri tavalyról újították föl ezekre a napokra.

N. I.